

K ๔๖๑๐๗๓๒๗ : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

คำสำคัญ : รอยพระพุทธรูป / จิตรกรรมฝาผนังกับงานประติมากรรม

อำพล คมขำ : แนวคิดที่เหมือนคล้ายและแตกต่างของรอยพระพุทธรูปในงาน
จิตรกรรมฝาผนังกับงานประติมากรรมสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย (THE SIMILARITIES AND
DISSIMILARITIES IN THE CONCEPTS OF BUDDHA ' S FOOTPRINTS TOWARDS THE
MURAL PAINTINGS AND SCULPTURE DURING THE LATE AYUTTHAYA PERIOD)

อาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ : ศ. ดร.สันติ เล็กสุขุม, ๑๑๗ หน้า. ISBN ๙๗๔-๔๖๔-๒๗๓-๔

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อต้องการศึกษาถึงคติความเชื่อและภาพเล่าเรื่องการ
เคารพบูชารอยพระพุทธรูปที่ปรากฏในงานจิตรกรรมฝาผนังและประติมากรรมสมัยกรุงศรีอยุธยาตอน
ปลาย

วิธีวิจัยเริ่มจากการศึกษาถึงมูลเหตุการเคารพบูชารอยพระพุทธรูปตั้งแต่ในวัฒนธรรมพุทธ
ศาสนาของประเทศอินเดีย และสืบทอดผ่านมายังประเทศต่างๆ เช่น ศรีลังกา พม่า และประเทศไทย
ควบคู่กับการศึกษาถึงคติความเชื่อเรื่องรอยพระพุทธรูปที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพุทธศาสนา สำหรับภาพ
เล่าเรื่องการเคารพบูชารอยพระพุทธรูปในงานจิตรกรรมฝาผนังและประติมากรรม ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์
การศึกษาจากแหล่งที่สามารถกำหนดอายุได้อย่างชัดเจน และตรวจสอบร่วมกับกลุ่มที่ไม่สามารถกำหนด
อายุได้อย่างแน่ชัด เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทั้งด้านคติความเชื่อ รูปแบบ และการจัดองค์ประกอบ

ผลจากการวิจัยพบว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายเคารพบูชารอยพระพุทธรูปทั้งหมดสี่
รอย คือ รอยพระพุทธรูป ณ แม่น้ำนันทมา รอยพระพุทธรูปเขาปัจฉิมคีรี และรอยพระพุทธรูปบนยอด
เขาสุมนภูฏาในลังกาซึ่งมีอิทธิพลสำคัญต่อการค้นพบรอยพระพุทธรูป ณ เขาสุวรรณบรรพต จังหวัด
สระบุรี ส่วนภาพเล่าเรื่องรอยพระพุทธรูปในงานจิตรกรรมฝาผนังและประติมากรรม สันนิษฐานว่า
เกิดขึ้นครั้งแรกที่จิตรกรรมฝาผนังด้านทิศตะวันออก ตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดพุทธไสยาสน์
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และถ่ายทอดออกสู่เมืองนอกราชธานีในจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถวัด
เกาะแก้วสุทธาราม และปูนปั้นประดับผนังพระอุโบสถวัดไผ่ล้อม จังหวัดเพชรบุรี

K 46107327 : MAJOR : ART HISTORY

KEY WORD : BUDDHA ' S FOOTPRINTS / MURAL PAINTINGS AND SCULPTURE

AMPHOL KOMKHUM : THE SIMILARITIES AND DISSIMILARITIES IN THE
CONCEPTS OF BUDDHA ' S FOOTPRINTS TOWARDS THE MURAL PAINTINGS AND
SCULPTURE DURING THE LATE AYUTTHAYA PERIOD. MASTER REPORT ADVISOR :
PROF. SANTI LEKSUKHUM, Ph.D. 117 pp. ISBN 974-464-273-4

The objective of this research is to study thoroughly towards the belief of paying respect and its religious pilgrimage to the Lord Buddha's footprints shown in all mural paintings and its related sculpture during the late Ayutthaya period.

The method of this research commences by the studying deeply into the core and its assumption of paying respect towards the Lord Buddha's footprints during the Indian culture of Buddhist as its style which has been continuously influenced and taken into many countries, namely Ceylon, Myanmar and Thailand respectively.

Parallely study in what the belief of paying respect to the Lord Buddha's footprints, presented and shown in written aspect in all Buddhist textbook. For all those telling pictures in its each mural painting and sculpture, the researcher takes all measures in the clearest ways both in terms of aging and clearness. So it can be examined in their aging in order to compare the relationship in aspects of belief, styles, or forms and its composition respectively.

The research's result founded that during the Ayutthaya period, there were 4 styles of footprints, they are comprised of firstly the Buddha's footprint at The Nammada river, Secondly The Buddha's footprint at the Saccabandha Mountain, exposed in the written aspect of the Punnovada Sutta. It is highly considered as another part of the Papanasudani text. Thirdly the Buddha's footprint in the summit of the samanakuta mountain in the previous and historical Lanka time [Ceylon]. It is also considered as the most prominent influences beyond the another footprint at the Suwannabunpoth Mountain in Saraburi province. Besides that there are also other 3 exposed mural paintings and sculpture during Ayutthaya period. For the depicted mural Buddha's footprints in mural paintings and sculpture. It can be assume that it was firstly built at the murals painting in its east-sided wall of Residential Building of Somdet Phra Buddhakosacharn at the temple of Phutthaisawan Ayutthaya province and pass on to other provinces of mural paintings inner side of the chapel of temple of Khao Kweaw Suththaram and cement-created decoration [stucco] attached the chapel's wall, the Temple of Pailom [unresided] in Phetchaburi province.